

Gehls analysmetod, Fröslunda centrum

Sammanfattning

Platsen är attraktiv för att vara under vintersäsongen eftersom besökare till och med sätts i den kalla vårsolen, men den skulle kunna bli mycket bättre eftersom de valbara aktiviteterna är få. Dock så har platsen bra förutsättningar som exempelvis rumsformen och skalan. Påtagligt är att platsen saknar invitationer till aktiviteter och förströelse som kan dröja besökarna, exempelvis sittplatser i soundscape-placering. De verksamheter som finns på platsen bidrar inte heller till att besökarna stannar på platsen. När det gäller handikappanpassning borde platsen anpassas även för synskadades framkomlighet. Ett element som gör anspråk på stor yta är parkeringen som även är en barriär för framkomligheten och synintrycken. Detaljerna är det som kan få en plats att bära eller brista, detaljerna i Fröslunda centrum skulle behöva en översyn och upprustning som exempelvis en mer estetisk belysning.

För hela analysen se bilaga 1

Aktiviteter

De aktiviteter som tog plats var främst de nödvändiga men även en del sociala och några enstaka valbara. De nödvändiga aktiviteterna bestod av transporter till fots mellan olika punkter, som till exempel affärerna, bankomaten och parkeringen, samt uttag från bankomaten och inköp i butikerna. De sociala aktiviteterna bestod av barn som lekte i snön och människor som stannade till och pratade med varandra. De valbara aktiviteterna som iaktogs var ett par och en gammal man som satt på en bänk och en man som lutade sig mot en stolpe.

Bilden visar gående besöker som utför nödvändiga aktiviteter

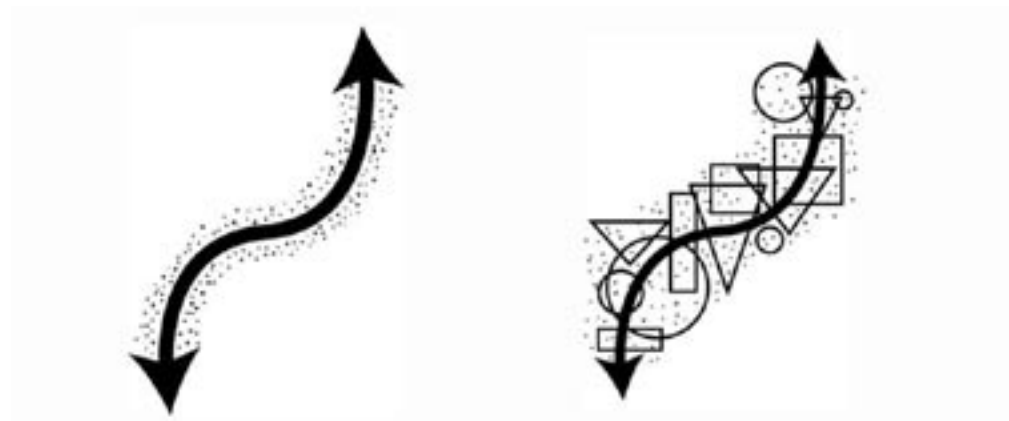
Mannen på bilden utför en valbar aktivitet

De lekande barnen utgör sociala aktiviteter

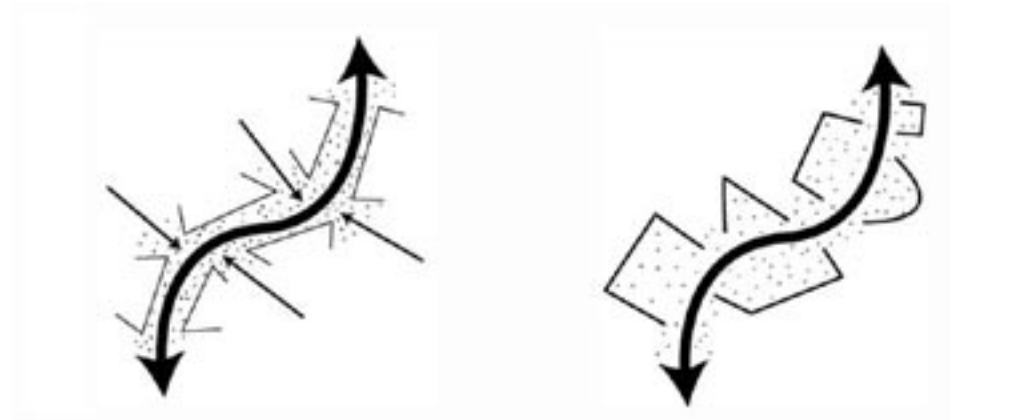

Rumsform

Rumsformen är samlad eftersom entréerna är riktade mot torget och storleken på ytan är översiktbar. Platsen är integrerande eftersom den erbjuder funktioner som vänder sig till olika åldrar och grupper i samhället, dock saknas funktioner som får besökarna att stanna längre stunder. Torgytan är inbjudande eftersom det finns många olika ingångar från flera håll vilket ger bra insyn. Rumsformen öppnar upp platsen eftersom verksamheterna kring torget erbjuder både insyn och utsikt vilket ger ett större interaktionsområde för torget än endast torgytan. Dock skulle torget vara ännu mer öppet om färre fönster var igensatta med reklam och verksamheterna hade mer öppet.

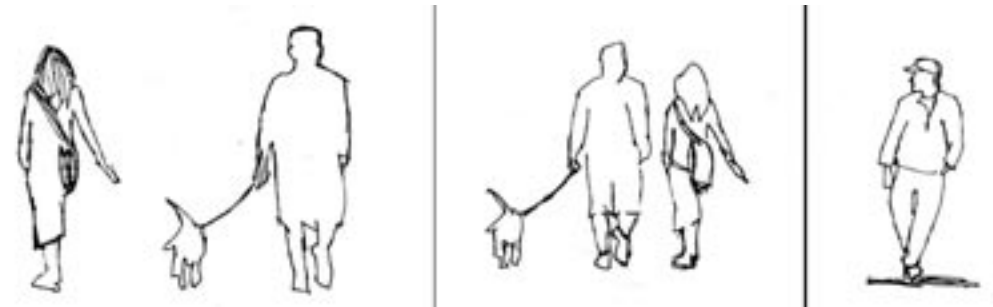

Illustrationerna ovan och nedan visar på att platsen är samlad, integrerad, inbjudande samt öppnar upp

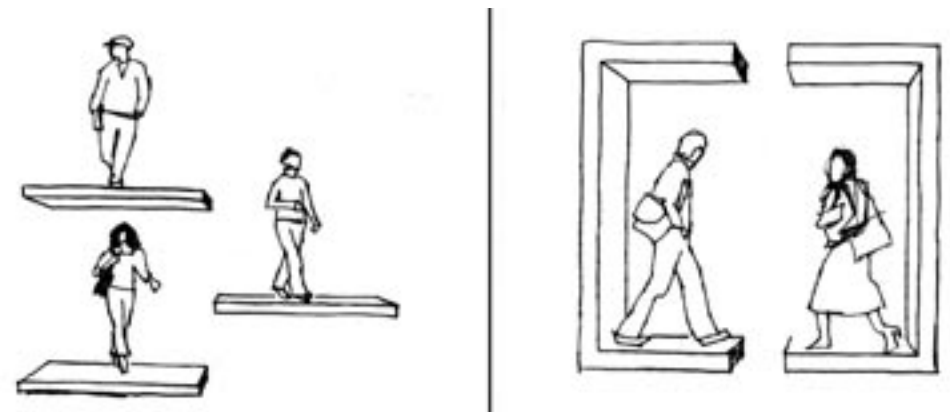

Hinder och möjligheter för kontakt

Platsen erbjuder många möjligheter till kontakt eftersom avstånden är korta, hastigheterna låga och torget är "ansikte mot ansikte"-orienterat. Det finns inga väggar på platsen men parkeringen kan upplevas som en barriär eftersom den delar upp södra delen av torget i två delar. Det finns även en nivåskillnad på cirka en meter som kan hämma möjligheterna för kontakt.

Platsen har inga väggar, korta avstånd, låga hastigheter, en nivåskillnad samt är "ansikte mot ansikte"-orienterad

Skydd

Torgytan är avgränsad från fordonstrafik men i anslutning till parkeringen finns en väg där bilarna kör med låg hastighet, 30 kilometer i timmen. Funktionerna är till stor del överlappande, även på helgen, men det finns ingen öppen verksamhet på natten. Den mänskliga närvaron är hög eftersom många hela tiden passerar ytan. Belysningen ger trygghet men den skulle kunna förbättras eftersom det finns mörka partier vid den västra ingången till torget. Skärmtaken längs fasaderna ger skydd mot nederbörd men även mot solljus och bländning. Skydd mot kyla och värme finns inte förutom i de angränsade butikerna.

Torgytan är avgränsad från fordon

Platsen under de mörka timmarna sedd från söder

Plättaken längs fasaderna skyddar mot nederbörd, solsken med mera

Komfort

Det finns gott om yta för att man obehindrat ska kunna ta sig fram, ytmaterialen och ramper gör att det är tillgängligt även för rörelsehindrade. Dock saknas åtgärder som underlättar för synskadade. Omgivningen ger stimulerande synintryck men parkeringen i den södra delen kan upplevas som ett hinder mot att ta sig fram ostört. Torget har starkt definierade kanter som dessutom skyddas av plättaken längs fasaderna. Stolparna som håller uppe skärmtaket används även som stöd att luta sig mot. Det finns gott om sittplatser, både primära och sekundära. Bänkarnas placering varierar mellan sol, skugga, skydd för ryggen och inget skydd för ryggen. Dock saknas sittplatser i soundscape-placering som gör det möjligt att föra längre konversationer. Avstånden är lagom långa, cirka 50 meter, och sikten är fri vilket gör att man kan se och iaktta vad som händer. Dock är utsikten begränsad till torgytan på grund av de omgivande byggnaderna. Belysningens ljusstyrka är hög och gör det möjligt att se under de mörka timmarna. Ljudnivån är mycket låg och det finns inget som stör möjligheterna att lyssna och konversera. På platsen finns inga organiserade aktiviteter men i vinterväder finns snödrivor som inbjuder till spontan lek.

0 50m ▲ N

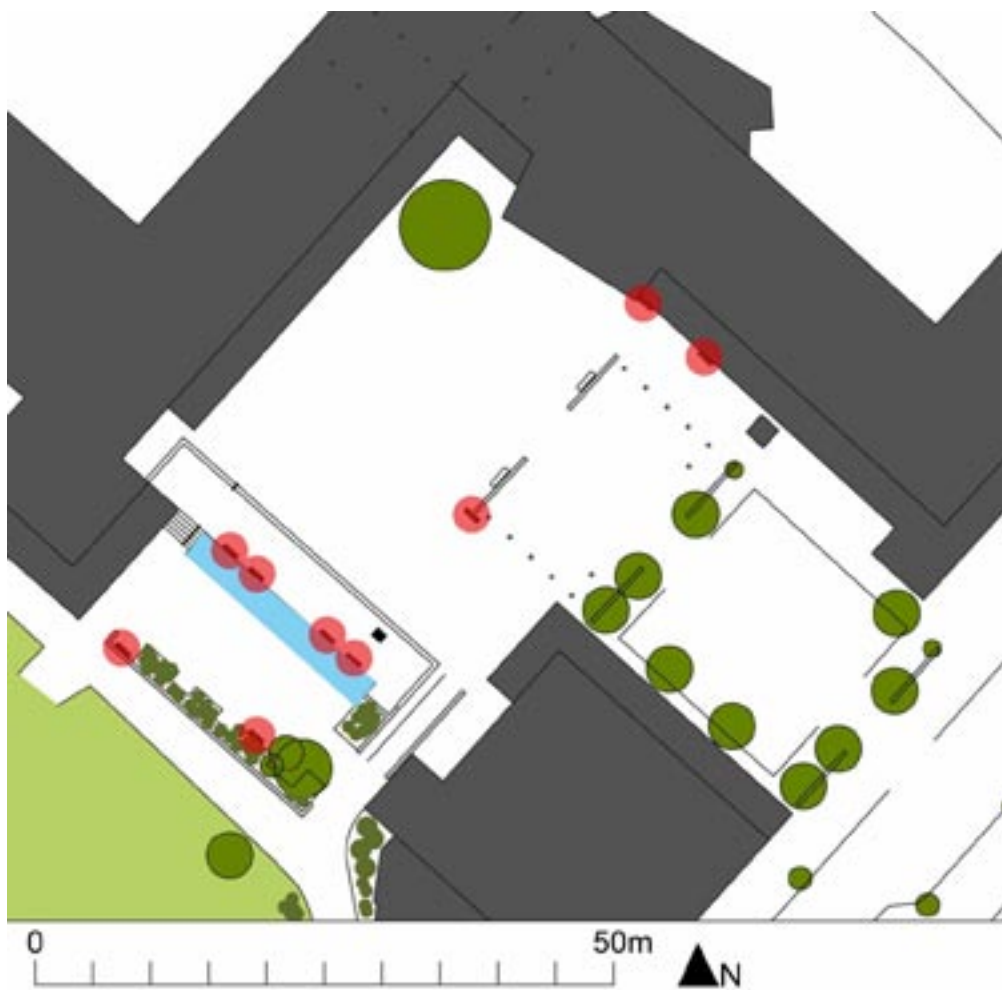
0 50m ▲ N

Mannen på bilden lutar sig mot en av de stolpar som håller uppe plåttaket längs fasaderna

Kartan ovan till vänster visar rörelsemönstren i Fröslunda centrum

Kartan nedan till vänster visar var människor står

Kartan visar var det finns primära sittplatser

Paret har bittat en av sittplatserna i den svaga vårsolen

Ett barn som spontant leker i snön på nivåskillnaden

Njutning

Skalan på platsen är bra, den upplevs som en öppen men är fortfarande tillräckligt liten för att översynen ska vara bra. Husen är låga, vilket ger en bra skala i förhållande till fotgängarna, med undantag för punkthuset som tillför en kontrast. Utformningen gör att det finns möjligheter att välja mellan att vistas i solen och skuggan men blåst är svårt att undvika. Man kan även välja mellan att vistas i värme eller svalka om man inkluderar tillgången till butikerna. Platsen har en bra design i den stora skalan med byggnaderna och ytorna men på detaljnivå är utformningen bristfällig. Platsen upplevs som splittrad på grund av mångfalden av olika utformningar på inredningen som exempelvis papperskorgar och belysningsarmaturer. Belysningen har en hög ljusstyrka men ger ingen positiv sinnesupplevelse.

Vy över torgytan sedd från norr

Vy över nivåskillnaden sedd från öster

Höghuset "Kompanilen" som är en stark kontrast mot de i övrigt låga husen

Gehls analysmetod, Smörtorget

Sammanfattning

Nästan endast nödvändiga aktiviteter ägde rum vilket indikerar att den inte är så attraktiv. Platsen har många fina kvalitéer som läge, storlek, låga hastigheter, insyn och närheten till vatten men tyvärr är det mycket bullerstört, uppdelat i två delar samt att det fattas funktioner och möjligheter till aktiviteter. Det behövs även skydd mot obehagliga upplevelser som exempelvis nederbörd och blåst samt sittplatser med och utan möjligheter till konversation. Positivt hade varit mer definierade kanter men som samtidigt inte minskar inblicken och översynen som gör platsen trygg. Rumsformen behövs öppnas upp mot omkringliggande funktioner men detta kan vara svårt eftersom platsen är omgiven av trafikbarriärer. Eftersom det inte finns några åtgärder för att underlätta för synskadade skulle detta vara behövt att underlätta deras möjligheter att ta sig fram. Platsen har mycket stor potential och de positiva kvalitéerna behöver framhävas, exempelvis vattenkontakten med Eskilstunaån, samt att bullret behöver dämpas.

För hela analysen se bilaga 2

Aktiviteter

Aktiviteterna som ägde rum var främst nödvändiga i form av transporter till fots och på cykel. Även några enstaka valbara aktiviteter iaktogs i form av promenader längs Eskilstunaån. Dock kan dessa valbara promenader ha varit nödvändiga aktiviteter som fördröjdes lite av att kombineras med en valbar aktivitet. Inga sociala aktiviteter iaktogs.

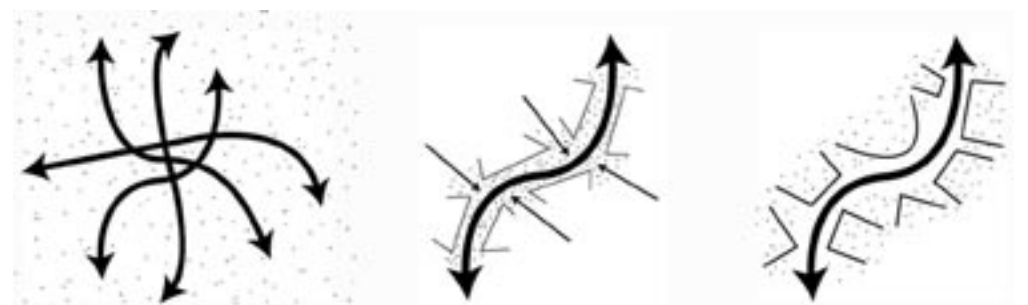
Exempel på nödvändiga aktiviteter på Smörtorget

Exempel på nödvändiga aktiviteter på Smörtorget

Rumsform

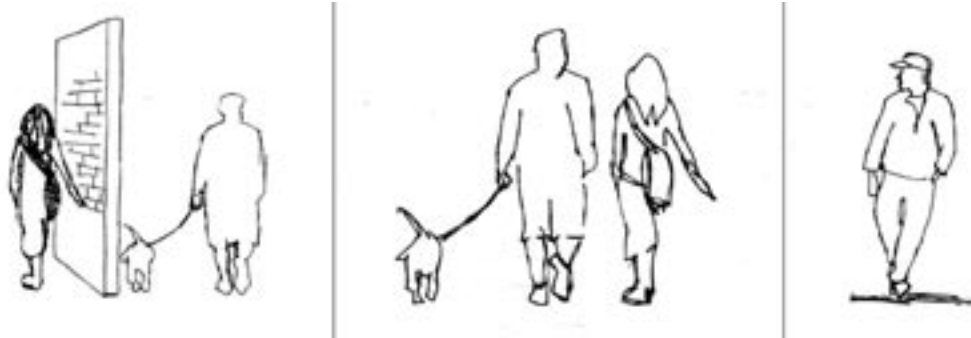
Ytans storlek samlar ihop platsen men den bedöms ändå som utspridd eftersom det inte finns några funktioner eller entréer som kan samla ihop platsen. Platsen är varken integrerande eller segregrande eftersom den nästan inte har några funktioner, förutom när det sker torghandel och kontorsverksamheterna i hamnmagasinen. Rumsformen är inbjudande eftersom platsen har många entréer, passerande stråk och platsen är väl synligt från många håll. Platsen stänger inne de besökande på grund av att den omges av starka barriärer som Eskilstunaån och vägarna. Det finns inte heller intilliggande verksamheter som kan ge kontakt eller locka till nya aktiviteter.

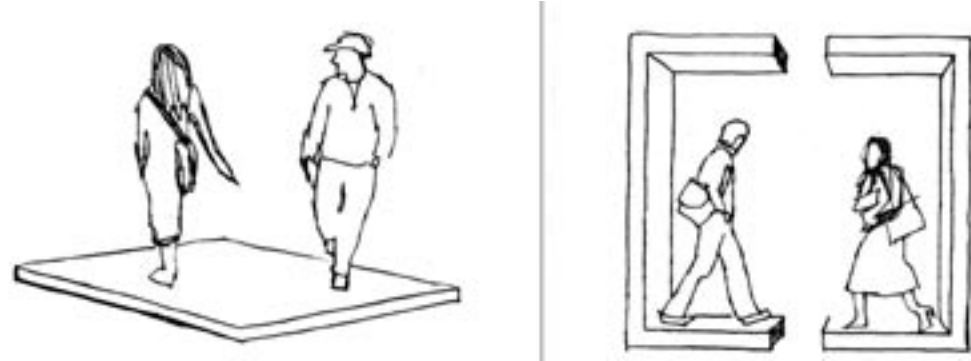
Illustrationerna visar på att rumsformen sprider ut, bjuder in samt stänger inne

Hinder och möjligheter för kontakt

Kontaktmöjligheterna är goda eftersom avstånden är korta, hastigheterna låga och platsen är "ansikte mot ansikte"-orienterat. Det finns en mycket liten nivåskillnad mellan den planterade ytan och torgytan men den är så liten att den inte påverkar möjligheterna för kontakt. Det enda kontakthämmande elementet är häcken som avgränsar den planterade ytan från torgytan. Häcken gör att platsen delas upp i två rum och skiljer besökarna från varandra.

Illustrationerna ovan och nedan visar att platsen har en vägg, korta avstånd, låga hastigheter, en minimal nivåskillnad samt är "ansikte mot ansikte"-orienterad

Kvällsbelysningen

Skydd

Platsen känns trygg därför att den enbart är till för fotgängare och cyklister men den kan vara svår att komma till då området är omgivet av trafikbarriärer. Eftersom den mänskliga översynen är stor och många passerar platsen hela tiden, både till fots och i fordon, upplevs platsen som trygg. Belysningen skulle dock kunna förbättras eftersom det finns mörka ställen som minskar trygghetskänslan. Platsen saknar skydd mot obehagliga upplevelser som vind, nederbörd, kyla, värme eller buller. Det enda träden skyler mot är bländning och solen.

Barriären av trafik och vägar som skiljer Smörtorget från gågatan

Träden på platsen ger visst skydd mot solen och brokiga skuggor bildas på marken

Komfort

Det finns ganska stora ytor att röra sig fritt på men träden och andra föremål kan upplevas vara ivägen. Det kan även vara svårt att komma till platsen eftersom den omges på två sidor av en stark trafikerad väg. Utsikten och de varierade fasaderna gör det intressant att promenera på platsen. Platsen är anpassad för rörelsehindrade med ramper men längs kajkanten kan det vara svårt att ta sig fram i gruset, för synskadade finns inga vidtagna åtgärder för att underlätta framkomligheten. Kanterna är diffusa utan starka väggar, förutom Eskilstunaån. Dock finns en vägg mitt i rummet, häcken, som kan ge skydd åt ryggen om någon vill vistas på platsen. Söker man stöd när man står på platsen finns en mängd pollare, stolpar och träd att luta sig mot. Det finns inga primära sittplatser på platsen, dock finns sekundära sittmöjligheter som till exempel trappstegen eller träbalken längs kajkanten. Avstånden är lagom för att kunna iakttä men det finns mycket växtlighet på platsen som kan skymma sikten. Platsen har mycket fin utsikt över Eskilstunaån, hamnmagasinen och Skandiahuset. Belysningen behöver förbättras på platsen eftersom det finns många mörka ställen som gör att det kan vara svårt att orientera sig och att man inte kan se vad som finns på platsen. Bullernivåerna på platsen är mycket begränsande för hörandet och det är svårt att höra både konversationer och omgivande ljud som exempelvis fotsteg och fåglar. Eftersom det inte finns några primära sittplatser finns inte heller några sittplatser i soundscape-placering som möjliggör konversationer. På platsen finns inga organiserade invitationer till aktiviteter eller lek, förutom då det är torghandel på platsen. Möjligen kan snödrivor eller fontäner ge upphov till spontan lek.

En man som promenerar över den släta torgytan

Paret promenerar längs kajkanten

Kartan visar rörelsemönstren på platsen

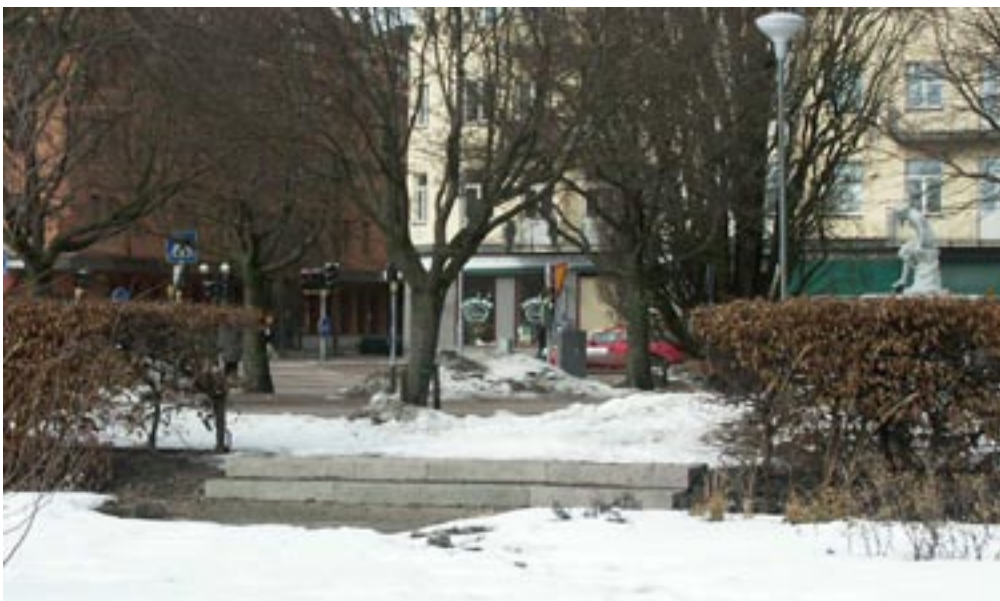

Utsikten från Smörtorget ut över Eskilstunaån

Snödrivorna skulle kunna bidra till spontan lek

Trappstegen kan vara en sekundär sittplats

Belysningen på platsen är svag och kan verka förvirrande

Torgytan och ett av hammagasinen sedda från sydväst

Gehls analysmetod, Sveaplan

Sammanfattning

Platsen används nästan enbart för nödvändiga aktiviteter men några få sociala och valbara aktiviteter iaktogs. Detta innebär att det inte ges möjligheter eller attraherar besökarna till att stanna och det stämmer eftersom alla som besöker platsen gör det de ska i centrumet och sedan går därifrån. Rumsformen kan vara en anledning till detta eftersom den inte lockar till sig människor eller varken släpper in eller ut sina besökare. Materialen och utformningen gör att platsen ser blek ut och det är endast reklamen man lägger märke till. Belysningen är inte i en skala för människor utan mer för motorvägar eftersom den har hög ljusstyrka och sitter högt upp. Platsen behöver möjligheter för besökarna att njuta och aktiveras, som till exempel utsikt, skydd från väder och vind, möjlighet att mötas ansikte mot ansikte och skapa kontakter, fler möjligheter att sitta samt avskärmning från bilarna. Även nya dimensioner skulle behövas som samlar ihop och har tydliga kanter samt åtgärder för att hjälpa synskadade att säkert ta sig till och från platsen.

För hela analysen se bilaga 3

Aktiviteter

Många nödvändiga aktiviteter äger rum, men även enstaka sociala och valbara aktiviteter. De nödvändiga aktiviteterna, som är mycket dominerade, är in- och utpassering till handelsetableringen och bankomatuttag. Den valbara aktiviteten som observerades är rökning och sker precis utanför entrén. Jag kunde även iakttä några bekanta som stötte på varandra och stannade för att prata en kort stund vilket är en social aktivitet.

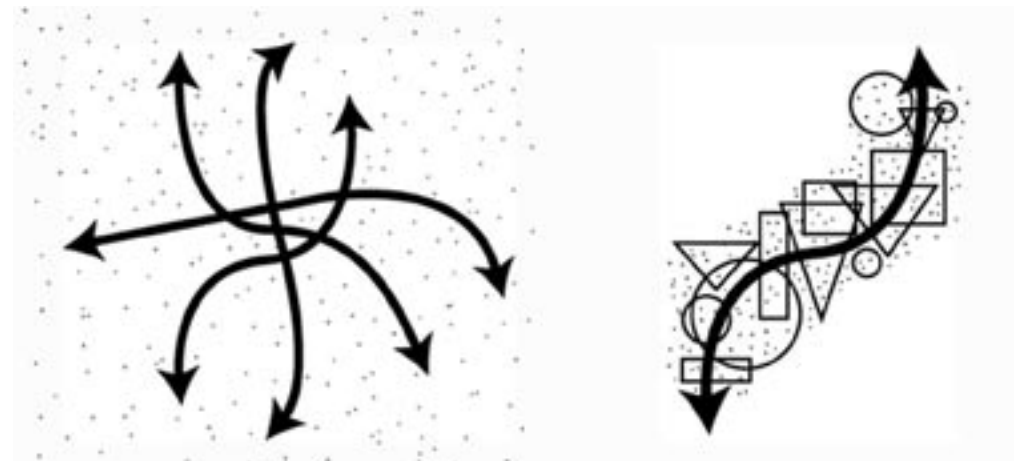
De valbara aktiviteterna består av rörelser till och från butikerna

En iakttagen valbar aktivitet var tjejen som stod och rökte under taket

Rumsform

Platsen är spridd eftersom långa fasader med få ingångar och få besökare effektivt sprider ut möjligheterna till att något ska hända. De två entréerna ligger långt ifrån varandra med långa och enformiga fasader emellan och på sidan om. Platsen är till största del integrerande eftersom handelsetableringen med livsmedelsbutiken och apoteket riktar sig till alla olika sorters människor förutom barn. Eftersom det finns bostäder bredvid centrumet och gott om parkering så lockar det till sig både bilburna och fotgängare vilket också är integrerande. Rumsformen sluter ute och stänger inne på grund av att det finns få entréer och dåligt med insyn samt att platsen har mycket dålig kontakt med omgivande platser och funktioner.

Illustrationerna visar på att rumsformen är utspridd och integrerad

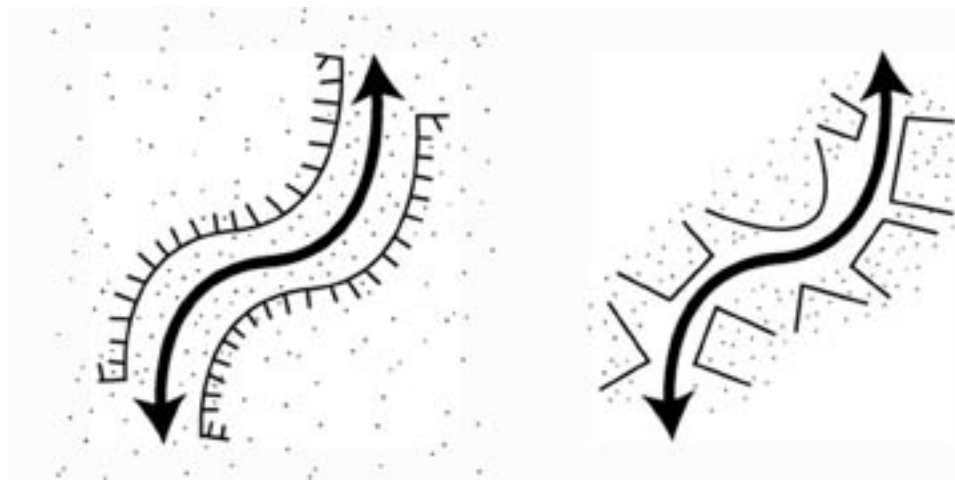
Skydd

Platsen är mycket utsatt för trafik eftersom den är omgiven av parkeringar och för att komma till platsen måste vägar korsas. Det finns en trafikskyddad zon närmast entrén med annorlunda markbeläggning som markerad detta. I övrigt finns inga skydd för besökarna, men bilarnas hastighet på parkeringen är låg. Funktionerna är inte överlappande i tid utan öppettiderna är mellan klockan åtta på morgonen och nio på kvällen. Före och efter dessa tider är platsen i stort sett övergiven. Belysning finns och lyser upp men ljuset är inte anpassad till fotgängarna och bidrar mycket lite till trygghetskänslan. Skydd mot oönskade och obehagliga väderförhållanden finns inuti entrén och inne i handelsetableringen, men endast under de öppna timmarna. Utanför entrén finns tak på båda sidor av entrén men inga andra möjligheter att söka skydd.

Platsen närmast väggen skyddar besökarna från fordon med hjälp av markbeläggningen och pollarna

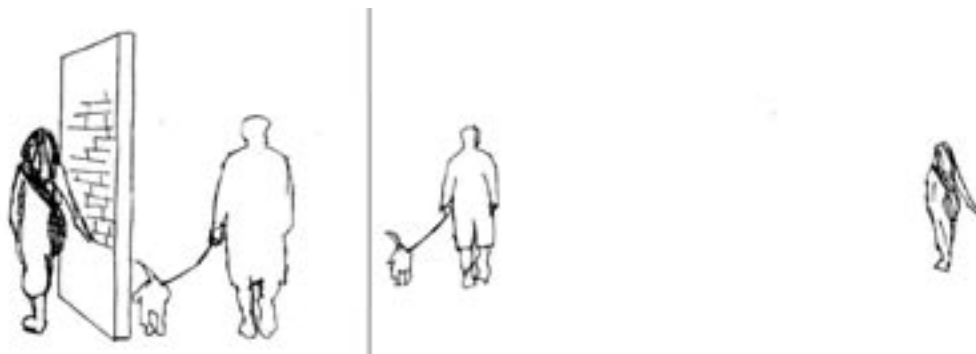
Den höga och starka belysningen

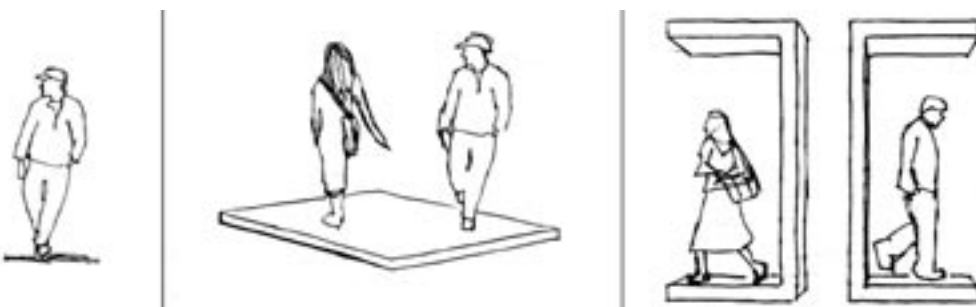
Illustrationerna visar på att rumsformen sluter ute samt stänger inne

Hinder och möjligheter för kontakt

På platsen finns både hinder och möjligheter för att skapa kontakter. Det som möjliggör kontakter är den låga hastigheten och även om det finns en liten nivåskillnad ser jag den inte som ett hinder eftersom den är så liten och sker på en lång sträcka, trots att den bidrar till att avstånden känns långa. Hinder mot kontaktskapande är glasväggarna runtomkring och inuti entrén, reklampelarna samt platsens ”rygg mot rygg”-orientering. Även om avstånden egentligen inte är långa så upplevs de som det på grund av den monotona miljön och de utbredda omgivande parkeringarna.

Illustrationerna ovan och nedan visar att platsen har väggar, långa avstånd, låga hastigheter, en minimal nivåskillnad samt är ”rygg mot rygg”-orienterad

Komfort

Det finns tillräckligt med utrymme för att röra sig fritt kring entrén om man är ensam, är det mycket människor blir det trångt. Även på parkeringen är det svårt att ta sig fram på grund av alla bilar, även sikten begränsas av bilarna. Bilarna och de monotona fasaderna gör att det inte finns stimulerande synintryck som kan göra det intressant att vara på platsen. Platsen är anpassad för rörelsehinderade men ej för synskadade. Kanten längs med väggen är strakt definierad till skillnad från de övriga. De oattraktiva kanterna inbjuder inte till att stå och uppehålla sig på platsen. De få stående som observerats stannar till precis utanför entrén, under taket. Det finns få möjligheter att sitta ned, den enda bänken finns inuti entrén men det finns möjliga sekundära sittplatser utanför. Avstånden är inom gränsen för vad som är bra för allmän sikt även om den monotona miljön gör så att avstånden upplevs som längre. Utsikten är dålig eftersom den består av parkeringen och kvällsbelysningen är endast anpassad för bilarna och inte fotgängarna vilket gör att den upplevs som oangenäm. Möjligheten att höra omgivande konversationer och allmänna ljud eller att prata är begränsad eftersom det bullrar från trafiken. Det finns inte några sittplatser i soundscape-placering som möjliggör längre konversationer, inte heller några organiserade möjligheter för aktiviteter eller lek finns eftersom syftet med platsen är snabbt dit och snabbt därifrån.

Sikten och framkomligheten försätas av mängden av fordon

Kartan visar rörelsemönstren på Sveaplan

Kartan visar var besökarna står på platsen

Njutning

De långa slutna fasaderna tillsammans med parkeringen förstärker den utspridda känslan. Skalan känns mycket utdragen, inte så trevlig samt är inte i relation till människans sinnen, rörelser, storlek eller beteende. Platsen ger inga möjligheter till att njuta av positiva klimataspekter, det enda man kan välja mellan är att vistas inomhus eller ute under de öppna timmarna. Den estetiska kvaliteten är låg beroende på standardiseringen av utformningen och detaljerna. Platsen är även fylld med reklam i olika former och tillsammans med alla bilar blir platsen plottrig och stressande.

Slutsatser Gehls analysmetod

Resultaten från Gehls analysmetod är mycket detaljerade och det är lätt att utläsa vad som är positivt och vad som skulle kunna förbättras. Detta på grund av den starka och detaljerade strukturen av analysmetoden. Det sammanfattade mest positiva resultatet hade Fröslunda centrum där de övergripande strukturerna var bra och även i jämförelse med de andra platserna blev mer bekräftad av de olika sorters aktiviteter som föregick på platsen. Det är de bristfälliga detaljerna som begränsar attraktiviteten och platsen är även i behov av verksamheter som gör att fler stanna längre som exempelvis serveringar på torget.

Smörorget hade inte riktigt lika positivt resultat, men det framkommer att platsen har stora kvalitéer och stor potential att bli mycket attraktivt. De största hindren mot att göra Smörparken till en attraktiv mötesplats är bullret, bristen på funktioner och aktivitetsmöjligheter samt den stora mängden av stolpar, pollare, belysningsarmaturer, elskåp med mera.

Gällande Sveaplan så var rumsformen, brist på skydd och den bristfälliga detaljeringen de mest påverkande negativa resultaten. Det märks att platsen är dominerad av fordonen och att fotgängaren kommer i andra hand, detta förhållandet måste ändras om platsen ska kunna bli mer attraktiv.

Framkomligheten kan vara dålig om kön till bankomaten är lång

Belysningen på platsen närmast väggen

Den enda primära sittplatsen på Sveaplan

